

ימי הפורים תשפ"ב – סוד פתיחת השערים בפורים

1. מגילה ז,ב: אמר רבא: חייב איניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עשו סעודת פורים ביחד. השתכרו וקם רבה ושחט את רבי זירא. למחר ביקש רחמים עליו והחיהו. לשנה הבאה אמר לו: בוא ונאכל סעודת פורים יחד. אמר לו: לא בכל שעה מתרחש נס.

אסתר ט,יט: על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב - **חתם סופר דרשות תקצז:** מדכפל 'שמחה ומשתה', [דהרין] תיפוק ליה דאין שמחה אלא בבשר ויין (פסחים קט) ו'משתה' למה לי? מזה למדו **משתה יתירה דחייב לבסומי**.

2. אבודרהם תפילות הפורים: ואם תאמר היאך חייבו חכמים להשתכר בפורים, והלא בכמה מקומות בתורה מזכיר שהוא מכשול גדול השכרות כמו נח ולוט?

אבות ו,ד: התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים ואלו הן: בתלמוד, בשמיעת האוזן ... וביישוב – **ברטנורא:** ביישוב הדעת. **מורה נבוכים א,לד:** ואי אפשר היות הדברים אמתיים, רוצה לומר המושכלות שלמות, אלא לאיש מלומד המידות בעל נחת שליו וישוב [הדעת].

מדרש תנחומא נח יג: כאשר בא נח ליטע כרם, בא השטן ושאל מה אתה נוטע? אמר לו: כרם, פירותיו מתוקים ועושים מהן יין המשמח לבבות. אמר השטן בוא נשתתף שנינו בכרם זה. הביא כבש והרגו תחת הגפן, אח"כ הביא אריה והרגו שם, אח"כ הביא חזיר והרגו שם, אח"כ הביא קוף והרגו תחת הכרם - והטיף דמם באותו הכרם. בכך רמז השטן: קודם שישתה מהיין הוא תם ככבש, שאינה יודעת כלום וכרחל לפני גוזזיה נאלמה. שתה כהוגן הוא גיבור כארי ואומר: אין כמותי. שתה יותר מדי, נעשה כחזיר ומתלכלך במי רגלים. נשתכר, נעשה כקוף, עומד ומרקד ומשחק ומוציא נבלות הפה.

רבינו הזקן תורה אור מגילת אסתר צח: מפני מה שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב שנעשה בהם נסים לאבותינו כמו בפסח, קריעת ים סוף, ובשבועות מתן תורה? והרי הימים טובים קדושים יותר שאסורים בעשיית מלאכה, משא"כ בפורים דמרדכי גזר איסור מלאכה ולא קיבלו?

בית חדש סימן תרצה: צריך שישתכר הרבה עד דלא ידע מה חילוק יש בין ארור המן לברוך מרדכי [שני הקטבים הקיצוניים ביותר], שזה קרוב לשכרותו של לוט ... [ואולם] לאו נכון לעשות כך, ולכן בעל התלמוד סידר המעשה דרבה ורב זירא אחרי המימרא דרבא, לומר שלא נכון להשתכר כל כך עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ... אלא [רק] צריך לשתות הרבה מרגילותו שייטב לבו במשתה.

3. אבודרהם דיני פורים: הנסים בימי אחשוורוש היו על ידי משתה: ושתי נטרדה מהמלכות על ידי משתה היין, שנאמר 'ויהי ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר להביא את ושתי' ... מפלת המן הייתה על ידי משתה. לכן חייבו להשתכר ויהיה נזכר **הנס הגדול במשתה היין** ... יש מפרשים כי 'ארור המן' עולה למניין 'ברוך מרדכי' ורצה לומר עד שלא ידע לכוון החשבון. ובעל המנהגות כתב שפיוט היה שעל הבית האחד עונין 'ארור המן' ועל הבית האחר עונין 'ברוך מרדכי' וצריך לחשב ולכוון שפעמים אין אדם מתכוון וטועה.

4. אסתר ט: קימו וקבלו היהודים ... להיות עשים את שני הימים האלה - **שבת פחא:** 'ויתיצבו בתחתית ההר' - ... מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא (**רש"י:** שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם? יש להם תשובה שקבלוה באונס). אמר רבא: אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב '**קימו וקבלו** היהודים' - **קיימו מה שקיבלו כבר**.

תורה אור צז,א: המשכת אור א"ס ב"ה ... החלה במתן תורה ... אבל בימי המן 'וקבל היהודים' - קבלה גמורה בבת אחת ... זכו אז ישראל למדרגת הביטול הגדול על ידי מסירת הנפש על קידוש השם, שהרי אם רצו להמיר דתם, לא היה המן עושה להם כלום, שלא גזר אלא על היהודים. אלא שהם מסרו עצמם למות כל השנה כולה ולא עלה להם מחשבת חוץ חס ושלום ... ולכן השמחה בפורים היא למעלה מהדעת, והיינו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

לקוטי שיחות ז/22: כוונת ההתהוות של 'ארון המן', שיהיה 'ונהפוך הוא', שהיהודים בעבודת עצמם יהפכו אותו ל'ברוך מרדכי' (כמו כוונת ההתהוות בכל עניני הרע, לעשות מהם 'יום ואור'). וזהו 'עד דלא ידע בין ארור לברוך' - שלא יראה את ההפרש ביניהם, אלא גם מארור המן יקרה ברוך מרדכי.